

Alaraajamurtuman kipsaus

Tämä ohje on tarkoitettu tulostettavaksi. Ohje sisältää täytettäviä kohtia.

Alaraajaasi on murtuman vuoksi laitettu lyhyt kipsisaapas / pitkä kipsisaapas / hylsykipsi.

Kipsausmateriaalina on pehmytlasikuitu / kovalasikuitu / muovi / kalkkikipsi.

Materiaali kovettuu 20 minuutissa / 48 tunnissa.

Kohoasento on tärkeä

Pidä murtunutta alaraajaa kohoasennossa ensimmäisten viikkojen aikana niin paljon kuin mahdollista. Tue kantapäätä ilmaan painehaavan ehkäisemiseksi. Kohoasento:

- helpottaa kipua
- vähentää turvotusta

Noudata varauslupaa

Varausluvalla tarkoitetaan astumislupaa murtuneelle alaraajalle.

- Ei varauslupaa**, käytä kyynärsauvoja _____ viikkoa
- Raajanpainovaraus**, saat laskea alaraajan maahan ilman kuormitusta + käytä kyynärsauvoja _____ viikkoa
- Puolipainovaraus**, saat laittaa alaraajalle puolet kehosi painosta + käytä kyynärsauvoja _____ viikkoa
- Kokopainovaraus**, saat astua alaraajalle täydellä painolla + käytä kyynärsauvoja tarvittaessa _____ viikkoa

Kipsi ei saa kastua

Jos kalkkikipsi kastuu, se menettää muotonsa eikä tue enää murtumaa. Silloin kipsi on aina vaihdettava. Jos pehmytlasikuitu-, kovalasikuitu- tai muovikipsi kastuu, se säilyttää muotonsa, mutta kastuneet kipsipehmusteet hauduttavat ihoa. Hautunut iho on herkkä vaurioille ja tulehduksille. Kastunut pehmytlasikuitu-, kovalasikuitu- tai muovikipsi voidaan kuivata hiustenkuivaajalla.

- Suojaa kipsi suihkun ajaksi pyyheliinalla ja muovipussilla. Pyyheliina ehkäisee muovipussin aiheuttamaa hikoilua ja suojaa kipsiä, jos vettä pääsee muovipussin sisään.
- Kiinnitä muovipussi tiiviisti esimerkiksi maalarinteipillä. Veden pääsyä muovipussin sisään voit ehkäistä myös kohoasennolla.
- Pyyhi varpaat päivittäin kostealla pyyhkeellä, kuivaa hyvin ja rasvaa perusvoiteella.

Liikeharjoitukset edistävät paranemista

Liikuttele varpaita ja muita kipsin ulkopuolelle jääviä niveliä ahkerasti. Jos fysioterapeutti on antanut sinulle liikeharjoituksia, tee niitä säännöllisesti koko kipsihoidon ajan. Liikeharjoitukset:

- vähentävät turvotusta
- vilkastuttavat verenkiertoa
- ylläpitävät nivelten liikkuvuutta ja lihasten toimintaa

Kipulääkettä tarpeen mukaan

Säännöllinen kipulääkitys on tarpeen 3-5 vuorokauden ajan alaraajan murtumasta, jonka jälkeen kipulääkkeiden tarve yleensä vähenee. Voit käyttää kivun hoitoon:

- parasetamolia ja/tai
- tulehduskipulääkettä, kuten ibuprofeenia tai naprokseenia (reseptilääke)

Huom! Kun olet tulossa kipsin vaihtoon tai kipsin/K-piikkien poistoon, ota kipulääkettä kotona ennen sairaalaan lähtöä.

Kutinaa voi helpottaa

Kipsin alla oleva iho kutiaa helposti. Kipsin kastuminen ja hikoilu lisäävät kutinaa.

- Älä raavi ihoa ihovaurioiden ja tulehdusten välttämiseksi. Älä myöskään työnnä mitään kipsin sisään.
- Vältä hikoilua (liikunta, saunominen, helle) mahdollisuuksien mukaan.
- Voit tarvittaessa hoitaa kutinaa apteekista ilman reseptiä saatavalla antihistamiini-valmisteella.

Ottakaa yhteyttä hoitavaan yksikköön tai päivystykseen, jos

- alaraaja tuntuu kovin kipeältä kipulääkkeistä ja kohoasennosta huolimatta tai kipeytyy uudelleen alkuvaiheen jälkeen
- varpaat ovat sinertävät, kylmät ja tunnottomat tai jatkuvasti kovasti turvoksissa
- kipsi hankaa, hiertää, painaa, puristaa tai käy liian väljäksi (turvotuksen laskiessa)
- kipsi kastuu, murtuu tai muuten vaurioituu
- kipsi haisee pahalle (kun alaraajassa on leikkaushaava)